

FISCAAL PRAKTIJKBLAD

Tweewekelijks vaktijdschrift voor de fiscale praktijk

Fiscaal Praktijkblad is een tweewekelijks vaktijdschrift voor de fiscale adviespraktijk, de accountantspraktijk, de belastingdienst en de rechterlijke macht.

FP signaleert belangrijke ontwikkelingen in de fiscale rechtspraak en praxis aan die door middel van duidelijke artikelen uitmondend in een concreet advies. Elk nummer behandelt een thema waarin een artikel onderwerp wordt besproken in het kader van de praktijktoediening. FP selecteert bovendien artikelen van recente fiscale rechtspraak en wetgeving.

Redactiecommissie
mr. dr. J. Gezaveldi
dr. G. Ovarijn
mr. S.F.J. Schenk
mr. J.D. Schouten
mr. Y. van der Kamp

Redactie secretariaat
Biscaal up to Date BV

Redactie Fiscaal Praktijkblad
Vrijsepielweg 25, 3813K Dordrecht
telefoon (078) 632 3519
E-mail: fiscalpraktijkblad@ind.nl

Uitgever
Biscaal up to Date BV
Postbus 125, 3800 AC Dordrecht
telefoon (040) 292 5057
E-mail: info@ind.nl

Abonnementen
Biscaal up to Date BV
Postbus 125, 3800 AC Dordrecht
telefoon (040) 292 5057
E-mail: info@ind.nl

12e jaargang | 10 september 2013 | nummer 14

Thema Kunst & Cultuur

- 4 Omzetbelasting
BTW is kunst en onderdeel van onze cultuur
Mr. L.L.C. Blom AA FB
- 8 Inkomstenbelasting
ANBI, SBBI en het algemeen nut
Y.H. Burkink FB
- 12 Successiewet
Fiscale regelingen rondom schenken en vererven van kunst
P.J. van Gelderen FB en mr. W. Verstijnen
- 16 Inkomstenbelasting
Tijdelijk extra voordeel bij gift aan culturele ANBI
Mr. P.W. Pleijsant

En verder

- 3 Commentaar
Geen (fiscale) kunst
Mr. S.F.J.J. Schenk
- 19 Formeel belastingrecht
Nieuwe spelregels bij aanslag inkomsten-, schenken en erfbelasting
Mr. J.D. Baron
- 23 FP Select

ANBI, SBBI en het algemeen nut

10 SEPTEMBER 2013

FISCAAL PRAKTIJKBLAD 2013-14

In Nederland kennen we een lange traditie in het doen van giften aan goede doelen, bijvoorbeeld kerkelijke instanties of culturele instellingen zoals musea. Particuliere initiatieven worden door de overheid belangrijk geacht en dit heeft geresulteerd in diverse fiscale mogelijkheden voor zowel schenkers als bij de ontvangende goede doelen. Het past in het huidige beleid van bezuinigingen om de verantwoordelijkheid meer naar de burger te verschuiven en gelukkig zijn de fiscale regels hier in 2012 op aangepast. Natuurlijk zouden velen ook zonder de fiscale stimuleringsmaatregelen wel bereid zijn een culturele instelling te steunen, maar met de belastingvoordelen is de drempel letterlijk en figuurlijk lager. Het kabinet stimuleert met de in 2012 ingevoerde Geefwet het schenkgedrag aan goede doelen en culturele instellingen. Vele musea zijn een zogenoemde Algemeen nut beogende instelling (ANBI). Dat betekent dat men schenkingen kan doen die door dat museum belastingvrij worden ontvangen en voor de schenker fiscaal aftrekbaar zijn. Ook een erfenis of een legaat aan een ANBI is belastingvrij te ontvangen.

INKOMSTENBELASTING

Voor welke instellingen gelden de regels?

In 2012 zijn de voorwaarden voor de status van ANBI en de rechtsvormen aangescherpt. Een ANBI is een instelling (stichting of vereniging, et cetera) die zich voor ten minste 90% (was 50%) inzet voor het algemeen nut. Bestaande ANBI NV's of BV's konden wel hun status behouden. Sportverenigingen en commerciële organisaties kunnen geen ANBI's zijn. Muziekverenigingen kwalificeren naar de mening van de staatssecretaris van Financiën ook niet (meer). Wellicht dat deze instellingen wel zogenoemde SBBI's (Sociaal Belang Behartigende Instellingen) kunnen zijn. Ook een SBBI kent diverse fiscale voordelen. Sinds 2012 kennen we de Culturele Instelling (CI), als speciale ANBI, met

een extra fiscaal voordeel voor de schenker. Hieronder geven we de fiscale kaders weer.

Vereisten ANBI

Een beschikking van de Belastingdienst krijgt een potentiële ANBI niet zomaar. Er zijn diverse vereisten waaraan voldaan dient te worden:

- ANBI moet zich (sinds 2012) 90% inzetten voor het algemeen belang.
- Mensen die rechtstreeks bij de ANBI betrokken zijn, moeten betrouwbaar (integer) zijn.
- Bestuurder van de ANBI mag niet over het vermogen van de ANBI kunnen beschikken (afgescheiden vermogen).
- Diverse administratieve verplichtingen voor de ANBI.
- Wat bij opheffing van de ANBI overblijft, moet aan een algemeen nut worden besteed.
- Redelijke verhouding tussen kosten en bestedingen van de ANBI.
- Beloning bestuurders is beperkt tot kostenvergoeding of beperkte vacatiegelden.
- Aan te houden vermogen moet beperkt zijn, bedoeling is aan algemeen nut uitgeven.
- ANBI moet een actueel beleidsplan hebben.

Een gift of schenking aan een ANBI is bij de schenker aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Giften aan ANBI's zijn onder voorwaarden aftrekbaar in de inkomstenbelasting. Voor eenmalige giften geldt, dat zij aftrekbaar zijn indien zij meer bedragen dan 1% van het (gezamenlijk) verzamelinkomen (met een minimum van € 60) tot ten hoogste 10% van het (gezamenlijk) verzamelinkomen. Periodieke giften als bedoeld in artikel 6.34 juncto artikel 6.38 Wet IB 2001 zijn volledig aftrekbaar. De schenker moet uiteraard wel zeker weten dat de organisatie ook een erkende ANBI is. Sinds 2012 is de lijst met ANBI's via de site van de Belastingdienst te raadplegen.

Culturele ANBI

Als men een gift doet aan een culturele ANBI kan men vanaf het belastingjaar 2012 een extra bedrag op het inko-

Y.H. Burkink FB

verbonden aan Jongbloed Fiscaal Juristen NV

men in de aangifte inkomstenbelasting in aftrek brengen van maximaal 25% van de gift, met een maximum van € 1.250. De verhoging bedraagt namelijk 25% over een gift van maximaal € 5.000. Bij een onderneming in de BV (aftrek in de vennootschapsbelasting) is dit zelfs 50%, het maximum van de verhoging bedraagt daar € 2.000. Op deze wijze wordt een extra stimulans gegeven om de cultuur in Nederland financieel te ondersteunen. De Europese Commissie (EC) heeft op 20 maart 2013 de multiplier voor de aftrek van giften aan culturele instellingen goedgekeurd.

SBBI

Een SBBI moet feitelijk en volgens de statuten een sociaal belang behartigen. Wat dat precies is, is niet duidelijk omschreven. Er mag geen sprake zijn van onderworpenheid aan winstbelasting, dan wel een vrijstelling daarvan. Tijdens de parlementaire behandeling zijn wel de volgende voorbeelden gegeven:

- zang- en volksdansverenigingen;
- muziek- en harmonieverenigingen;
- sportclubs en buurtverenigingen;
- hobbyclubs;
- personeelsverenigingen;
- ouderenverenigingen;
- scoutingclubs;
- amateurtoneel- en theaterverenigingen;
- maatschappelijke organisaties met waarde voor de samenleving, met een particulier belang van de instelling en de leden, met activiteiten die in het sociaal belang zijn.

In tegenstelling tot de ANBI krijgt een SBBI geen beschikking en wordt dit niet door de Belastingdienst in een register bijgehouden. Overleg met de belastinginspecteur over het al dan niet voldoen aan de status is wel mogelijk.

De verkrijging van schenkingen en giften door een SBBI is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Schenkingen door een SBBI zijn niet vrijgesteld van schenkbelasting. De ontvangen schenking (vrijgesteld) moet worden gebruikt voor een sociaal belang. Schenken aan een andere SBBI of ANBI is weer wel vrijgesteld.

Kunst uit een erfenis

Een erfenis bestaat niet altijd uit geld. Wat is dan de waarde van iets dat u ontvangt? De waarde kan op een aantal manieren worden bepaald:

- Wat zou de meest biedende partij voor het goed betalen?
- Is er geen markt voor het goed, kijk dan of er vergelijkbare zaken te koop worden aangeboden (en verkocht).
- Laat het goed door een deskundige (taxateur) waarden (taxatiekosten mogen niet uit de erfenis worden betaald).
- Bindende afspraak maken met de Belastingdienst over de waarde.

Kunst uit nalatenschap als betaling van erfbelasting overdragen aan de Nederlandse Staat

Als u kunst erft, dan kunt u met de kunst de erfbelasting in principe niet betalen. U moet de kunst dan verkopen. Er is echter ook een regeling inzake kwijtschelding van erfbelasting bij het verkrijgen van kunst (legaat). Als u gebruikmaakt van deze regeling, dan betaalt u met de kunst feitelijk in natura. De kwijtscheldingsregeling voor kunst is in het leven geroepen om kunst voor Nederland te behouden. De kunst uit een nalatenschap wordt als

betaling van erfbelasting overgedragen aan de Nederlandse staat. Voordeel voor de schenker is de bonus van 20%. De waarde van de over te dragen kunst wordt gesteld op 120% van de getaxeerde waarde van de kunstvoorwerpen. Het is dus aantrekkelijk als er geen liquiditeiten zijn en/of als de ontvanger geen belang heeft bij de kunstvoorwerpen.

Plannen wijziging ANBI-regels 2014

Staatssecretaris Weekers van Financiën heeft voorstellen bekendgemaakt om de regelgeving met betrekking tot ANBI's te wijzigen. De wijzigingen zien enerzijds toe op de ANBI-status en verplichtingen waaraan door deze instellingen moet worden voldaan om die status te krijgen casu quo te behouden. Tevens gaat het om een alternatief voor het doen van periodieke schenkingen aan ANBI's.

Voorgestelde regels ANBI-status:

- naam van de instelling;
- het door de Kamer van Koophandel toegekende RSIN;
- de contactgegevens;
- de doelstelling;

- een (beknopt) beleidsplan;
- de bestuurssamenstelling;
- het beloningsbeleid;
- een (beknopt) verslag van de uitgeoefende activiteiten;
- een financiële verantwoording.

Verder zullen de weigeringsgronden en intrekingsgronden voor de ANBI-status worden verruimd.

Na bekendmaking van de nieuwe regels in de Staatscourant worden alle ANBI's door de Belastingdienst geïnformeerd over de nieuwe verplichtingen. Bestaande ANBI's moeten op 1 januari 2014 in elk geval de informatie publiceren over hun laatste volledige boekjaar. ANBI's in oprichting of pas opgerichte ANBI's kunnen nog niet aan deze eis voldoen. De Belastingdienst kan een afspraak maken over de datum waarop voor de eerste keer gegevens openbaar gemaakt moeten worden.

Grenzen van de ANBI

Zoals wel vaker voorkomt, worden soms de grenzen opgezocht. Recent is aandacht geweest voor het oneigenlijk gebruik van een ANBI. Door een commercieel bedrijf, het Katholiek Nieuwsblad in dit geval, dat ondanks de doelstelling om het katholieke geluid te verspreiden in concurrentie treedt met andere nieuws- en opiniebladen, was een liefdadigheidsstichting opgericht die tot doel had het in stand houden van gedrukte landelijke media met een katholieke signatuur. Als dit feitelijk betekent dat er slechts één krant is die daar van profiteert en de banden tussen krant en stichting zijn duidelijk, dan lijkt er geen sprake van het dienen van een algemeen belang, maar van een particulier belang. Dat ondanks het feit dat er sprake is van de verspreiding van het katholieke geloof, hetgeen op zichzelf wel het karakter van een algemeen nut heeft. De status van deze stichting is inmiddels ingetrokken. In de media resulteerde dit in veel reacties van mensen die dit betreuen, maar allemaal waren dat reacties gebaseerd op gevoel in plaats van ratio.

De casus van deze ANBI steunstichting lijkt een beetje op de kwestie van de Scientology Kerk. Zo werd de gelieerde stichting Naar een Betere Samenleving (Nabesa) aanvankelijk als ANBI aangemerkt, maar later niet meer als zodanig erkend.

De intrekking van de ANBI-status heeft voor Scientology uiteindelijk financieel grote gevolgen gehad. Scientology gebruikte de stichting als fiscale sluiproute voor de financiering van een nieuw hoofdkantoor in Amsterdam. Volgingen van deze kerk konden giften aan Nabesa dankzij de status aanvankelijk fiscaal in mindering brengen op hun inkomen. 'In z'n algemeenheid kan worden gezegd, dat deze stichting niet voldeed aan de voorwaarden die aan een ANBI worden gesteld,' aldus een woordvoerder van de Belastingdienst. Nabesa is in dat jaar geschrapt als officieel goed doel, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2008, de datum waarop de ANBI-regeling van kracht werd. Dat betekent dat Scientology en ook tal van scientologen navorderingen zullen hebben ontvangen'.

Staatssecretaris

ziet muziek-
verenigingen

klaarblijkelijk als

SBBI's

Dat het begrip 'religie' inderdaad niet altijd een vrijbrief is om een ANBI-status te verkrijgen, blijkt ook uit de uitspraak van Hof Den Bosch van 7 juni 2013 (Fida 20133779). De belanghebbende in casu is een kerkgenootschap. Zij wilde worden aangemerkt als een ANBI-instelling. De inspecteur honoreerde dit verzoek niet en dat standpunt was naar het oordeel van het Hof juist. Belanghebbende heeft niet aannemelijk gemaakt dat zij met haar feitelijke werkzaamheden het algemeen nut beoogt, althans dat het algemeen belang en het particulier belang in minstens gelijke mate worden gediend. Het is echter de vraag waarom dit kerkgenootschap niet, maar andere kerken zoals de Rooms Katholieke Kerk en de Orde van Vrijmetselaren wel de ANBI-status krijgen. Het blijft een onduidelijke en arbitraire grens.

In mijn praktijk heb ik ook te maken gehad met een kleine organisatie, met een religieuze doelstelling die door de inspecteur niet als ANBI werd aangemerkt. De afbakening particulier belang – algemeen belang blijft dun en arbitrair. De vele feitelijke jurisprudentie, met wisselende uitkomsten op dat gebied spreekt boekdelen.

Ook ten aanzien van muziekverenigingen is er veel jurisprudentie. De staatssecretaris van Financiën ziet muziekverenigingen klaarblijkelijk als organisaties vallend onder het SBBI-regime, zo blijkt uit de parlementaire behandeling.

Maar hierover kan worden gediscussieerd. Rechtbank Breda oordeelde op 24 augustus 2012 (Fida 20130259) als volgt. De belanghebbende was een muziekvereniging en had de ANBI-status. De inspecteur was het daar niet mee eens. De Rechtbank was van oordeel dat de vereniging niet aannemelijk heeft gemaakt dat zij voor 90% of meer het algemeen belang dient. Ze heeft namelijk mede tot doel 'mee te werken aan de cultureel-muzikale vorming van haar leden en de bevordering van het vriendschappelijk verkeer tussen de leden'. Zo verzorgt belanghebbende niet alleen muzieklessen voor haar jeugdleden, maar organiseert zij voor deze leden ook onder meer een barbecue, zomerkamp en feestavond. Dat belanghebbende ook optredens verzorgt buiten haar eigen leefgemeenschap en ook nog andere activiteiten verricht, maakt het oordeel voor de Rechtbank niet anders. Ook Rechtbank Leeuwarden oordeelde op 15 november 2012 (Fida 20127191) in deze lijn en daarmee in lijn van het beleid van de staatssecretaris.

Primair lijkt de doelstelling van een muziekvereniging echter gericht op het geven van concerten en optredens voor derden. Dat daarvoor leden nodig zijn die daar in een gemeenschappelijk verband, met veel plezier en door de vereniging gefaciliteerd mee bezig zijn is dan evident. Of zoals de Rechtbank het schrijft: 'Personen die lid worden van een amateurvereniging zullen dat doen omdat ze het leuk vinden om in groepsverband muziek te maken. Dit is dus een privébelang van de leden. Dat ook muziekoptredens

ten algemenen nutte worden gegeven, doet daaraan niet af. De leden van belanghebbende kunnen slechts in zeer beperkte mate worden verplicht tot activiteiten waaraan zij geen plezier beleven. Het bestuur dient rekening te houden met de wensen van de leden en dat zijn particuliere belangen. Belanghebbende voldoet niet aan het wettelijke 90%-criterium.'

Conclusie

Het begrip algemeen belang binnen de ANBI regelgeving houdt de gemoederen nog steeds flink bezig. De in het leven roepen van de SBBI, het kleine broertje van de ANBI, de mening van de staatssecretaris en de rechtspraak van hoven, maakt het voor veel verenigingen, stichtingen en kerkgenootschappen erg lastig om de ANBI status te krijgen dan wel te behouden. Het blijft echter een kwestie van de doelstelling goed formuleren en zorgen dat deze aansluit bij de feitelijke omstandigheden. En wellicht dat de Hoge Raad in de toekomst een andere mening is toegedaan. We wachten af op de dingen die komen gaan.

Het begrip algemeen belang binnen de ANBI regelgeving houdt de gemoederen flink bezig

Geraadpleegd

- Hof Den Bosch 7 juni 2013, nr. 12/00662; Fida 20133779
- Rechtbank Breda 24 augustus 2012, nr. AWB 11/6100; Fida 20130259
- Rechtbank Leeuwarden 15 november 2012, nr. AWB 12/289; Fida 20127191